

Araştırma Makalesi–Research Paper

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İNOVATİF FARKINDALIKLARI VE
YENİLİKÇİLİK DÜZEYLERİ

NURSING STUDENTS' AWARENESS OF INNOVATION AND LEVELS OF
INNOVATION

Eda ERGİN¹, Şebnem ÇINAR YÜCEL²

Özet

Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin, hemşirelik alanındaki inovatif farkındalığının ve yenilikçilik düzeyinin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın örneklemini çalışmaya katılmayı kabul eden bir devlet üniversitesinin hemşirelik fakültesinde öğrenim gören 331 hemşirelik öğrencilerinden Nisan-Temmuz 2021 tarihleri arasında online olarak toplanmıştır. Araştırma verileri Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri, İnovatif Fikirlerine İlişkin Sorular ve Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ) kullanılarak elde edilmiştir. BYÖ ortalama puanları 65.40 ± 7.17 , fikir önderliği alt boyutu puanı ortalaması $25,37 \pm 4,47$, değişime direnç alt boyutu puan ortalaması $23,21 \pm 4,59$; risk alma alt boyutu puan ortalaması $16,81 \pm 2,30$ olarak bulunmuş olup, hemşirelerin yenilikçilik yaklaşımlarında sorgulayıcı düzeyde oldukları görülmüştür. Öğrencilerin inovasyon hakkında eğitim alma durumu, inovatif fikri olma durumu ve gelecekte inovatif hemşireler derneğine üye olma ile bireysel yenilikçilik düzeyleri puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu ($p < 0.05$) belirlenmiştir. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin çoğunun inovasyon konusunda bilgilerinin olduğu, bununla birlikte çoğunun hemşirelik bakımında inovasyonun gerekli olduğunu düşündüğü ve inovatif hemşireler derneğine kayıt olmak istedikleri bulunmuştur. Öğrencilerin yenilikçi davranışlarının desteklenmesine katkı verecek şekilde, müfredat düzenlemeleri yapılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Bireysel Yenilikçilik, Yenilikçilik, Hemşirelik.

Abstract

This research was planned to identify nursing students' awareness of innovation and innovation levels. The sample of the descriptive study was collected online during the period of April-July 2021 from 331 voluntary nursing students studying at the nursing faculty of a state university. The research data were obtained by using the Student Information Form, Questions Related to their Innovative Ideas and the Individual Innovativeness Scale (IIS). Mean IIS score was found to be 65.40 ± 7.17 ; Opinion leadership sub-scale mean score was $25,37 \pm 4,47$; Resistance to change sub-dimension mean score was $23,21 \pm 4,59$ and Risk taking sub-dimension mean score was $16,81 \pm 2,30$; showing that the nurses were at a questioning level in their innovative approach. A significant difference ($p < 0.05$) was found between individual innovativeness levels of nursing students' and their training on innovation, innovative ideas and probability of future membership in the Association of Innovative Nursing. The individual innovativeness characteristics of the participating nursing students were at a moderate level. The study found that most of the participating nursing students had knowledge on innovation; most of them believed that innovation was necessary in nursing care and they wanted to register with the Association of Innovative Nursing in the future. It is suggested that curriculum arrangements should be made to contribute to the support of students' innovative behaviors.

Keywords: Individual Innovation, Innovation, Nursing.

Geliş Tarihi (Received Date): 05.11.2021, Kabul Tarihi (Accepted Date):16.01.2022, Basım Tarihi (Published Date):31.05.2022 ¹Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye, ²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye. **E-mail:** eda.ergin@bakircay.edu.tr, **ORCID ID's:** E.E.; <https://orcid.org/0000-0002-3732-5402>, Ş.Ç. Y.; <https://orcid.org/0000-0002-8904-7395>.

1. GİRİŞ

Günümüz sağlık hizmetlerindeki gelişmeler ve değişimler hemşireleri yenilikçilik kavramıyla karşı karşıya getirmiştir. Yenilikçilik, mevcut çevredeki fırsatları görüp yenilerini yaratmanın, değer yaratmanın ve bu fırsatlarla fark yaratmanın yanı sıra birçok gelişimsel fayda sağlar (ICN, 2009). Uluslararası Hemşireler Konseyi, bir sağlık sistemindeki yeniliği, sağlığı iyileştirme, hastalıkları önleme ve daha yüksek kalitede hasta bakımı sağlamaya yönelik iyi bir fikri uygulanabilir bir sonuca dönüştürme süreci olarak tanımlar (ICN, 2009). Hemşirelikte yenilikçiliğin ilk adımları hasta bakımı ile enfeksiyon oranları arasında bağlantı kuran ve hemşireliğe ait ilk kayıtları tutan Florence Nightingale kabul edilmektedir (Kara, 2015, ss. 54-59; Kartal ve Kantek, 2018, ss.58). Hemşirelikte yenilikçilik kavramı, teknolojilerin, yeni yaklaşımların ve davranış biçimlerinin geliştirildiği ve yeni fikirlerin katma değerli çıktılara dönüştürüldüğü bir süreç olarak ifade edilebilir (ICN, 2009). Hemşirelik öğrencileri de eğitimleri süresince hasta bakımındaki ihtiyaçlarını fark edip cevap verebilmek için yeniliklere açık olmalı; “yenilikçi” rollerini etkili bir şekilde gösterebilmek için yenilikçi bir düşünce tarzına sahip olmalıdırlar (Kemer ve Altuntas, 2017, ss. 52-62).

Dünyada ve ülkemizde hemşirelik eğitimi veren tüm kurumlar, yenilikçi stratejiler uygulayarak geleceğin donanımlı elemanlarını gereksinimini sağlamak ve yenilikçi hemşireler yetiştirmek amacıyla eğitim olanaklarını geliştirmeye çalışmaktadır (Kemer ve Altuntas, 2017, ss. 52-62). Hemşirelik eğitiminde kaliteyi sağlayabilmek için öğrencilerin asgari düzeyde yeterli beceriye sahip olması, bakımda fark yaratabilmeleri için gelişen bilim ve teknolojiye hakim olması, yeniliklere açık olmaları ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmiş olması gerekmektedir (Darvish ve ark. 2014, ss.11-18). Hemşirelikte yenilikçilik kavramının gelişim göstermesi ve desteklenmesi daha iyi bir bakım sunabilmek açısından önemlidir. Geleceğe yapılmış büyük bir yatırım olan yenilikçilik kavramı, topluma kazandırılmalıdır (Başkurt ve Aydın 2021, ss.29-34). Bu nedenle geleceğin profesyonel hemşirelerini oluşturacak olan hemşirelik öğrencileri arasında yenilikçi çalışma davranışını teşvik etmenin yeni tedavi stratejilerinin geliştirilmesini destekleyebileceğine, sağlık bakımı için heyecan verici gelecek uygulamaları üretebileceğine ve diğer profesyonellerle işbirliğini teşvik edebileceğine ve hasta bakımının kalitesini artırabileceği düşünülmektedir (Asurakkody ve ark., 2020, ss. 100190). Hemşirelik öğrencilerinin yaratıcılık özelliklerini geliştiren, eğitim programlarında yenilikçi ve inovatif girişimlerde bulunmayı motive eden ders, atölye çalışması, seminer gibi etkinliklerin eklenmesi, öğrencilerin yenilikçilik özelliklerini geliştirmesine, yeniliklere heveslenmelerini sağlayacaktır (Kemer ve Altuntas, 2017, ss. 52-62, Kaya ve ark, 2015, ss. 1674-1678). İnovatif hemşirelerin yetişmesinde, hemşirelik eğitiminin yenilikçilik anlayışı çerçevesinde yürütülmesi ile olası olacağı düşünülmektedir (Baltacı ve Metin, 2021, ss. 578-593).

Literatür incelendiğinde, geleceğin yenilikçi hemşireleri olacak öğrenci hemşirelerin, hemşirelik alanındaki yenilikçilik düzeyinin belirlenmesi ve inovatif farkındalığına ilişkin tutumları ile ilişkisini inceleyen sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Kemer ve Altuntas, 2017, ss. 52-62; Baltacı ve Metin, 2021, ss. 578-593; Utli ve Doğru, 2018, ss. 23-32; Zengin ve ark., 2019, ss. 207-217; Bodur, 2018, ss. 139-148 4,9-12). Henüz eğitim-öğretim sürecinde olan hemşirelik öğrencilerinin, yenilikçilik özellikleri ve düzeylerinin belirlenip yenilikçilik ile ilgili farkındalıklarını geliştirmek önemlidir. Bu nedenle çalışma, öğrenci hemşirelerin, hemşirelik alanındaki inovatif farkındalığının ve yenilikçilik düzeyinin belirlenmesi ve bu konuda farkındalıklarını artırmak amacıyla yapılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışmanın Türü

Çalışma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinin hemşirelik fakültesinde öğrenim gören 1250 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmaya dahil edilecek öğrenci sayısı Open Epi programı kullanılarak yapıldı. Evreni bilinen örnekleme yöntemi ile % 95 güven aralığı, %80 güçle ve yanılma olasılığı $\alpha=0,05$ alındı. Güç analizi sonucunda, çalışmanın en az 295 hemşirelik öğrenci ile tamamlanması uygun bulundu. Araştırmanın örneklemini, araştırmaya katılmaya gönüllü 331 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama sürecinde; Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri, İnovatif Fikirlerine İlişkin Sorular ve Bireysel Yenilikçilik Ölçeği kullanılmıştır

Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri: “Cinsiyet, yaş, yaşadığı yer, bölümü isteyerek seçme durumu, sınıfı” içeren 5 sorudan oluşmaktadır.

İnovatif Fikirlerine İlişkin Sorular: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda oluşturulan “İnovasyon kelimesini duyma durumu, inovasyonu bilme durumu, inovasyon tanımı, inovasyon hakkında bilgiyi hangi kaynaktan aldığı, inovasyon hakkında eğitim alıp almadığı, inovasyon hakkında eğitim alma isteği, hemşirelik alanındaki hangi inovatif gelişmeleri bildiği, hemşirelikte inovatif araştırma projelerinde yer alma durumu, inovatif araştırma projelerinde yer almayı isteme durumu, hemşirelik alanında kendine ait inovatif ürün geliştirme fikri olma durumu, inovatif fikrine patent almayı düşünme durumu, inovatif fikrinin hemşirelik mesleğine yarar sağlayacağını düşünme durumu, inovatif hemşireler derneğini bilme durumu, gelecekte inovatif hemşireler derneğine üye olmayı isteme durumu” 14 sorudan oluşmaktadır (Utli ve Doğru, 2018, ss. 23-32 ; Zengin ve ark., 2019, ss. 207-217; Bodur, 2018, ss. 139-148).

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ): Thomas Hurt ve arkadaşları tarafından 1977 yılında geliştirilen ölçeğin Türkiye’de geçerlilik ve güvenilirliği 2014 yılında Sarıoğlu ve Altuntaş tarafından yapılmıştır (Kemer ve Altuntas, 2017, ss. 52-62; Hurt ve ark., 1977, ss. 58-65). Ölçek, toplam 18 sorudan oluşan 3 alt boyutu olan 5’li liket tipte bir ölçektir. Alt boyutlar; düşünce önderliği, değişime direnç ve risk almaz. Ölçekten toplam olarak en az 18, en fazla 90 puan alınmaktadır. Ölçek üzerinden hesaplanan puanlara göre bireyler, yenilikçilik özelliklerine göre sınıflandırılmaktadır. Buna göre; “yenilikçi” hesaplanan puan 80’in üstünde ise, “öncü” 69-80 arasında ise, “sorgulayıcı” 57-68 arasında ise, “huşkucu” 46-56 arasında ise ve 46 puanın altında “gelenekçi” olarak değerlendirilmektedir (Kemer ve Altuntas, 2017, ss. 52-62). Bu araştırmada, Bireysel Yenilikçilik Ölçeği Cronbach alfa değeri 0.83 olarak bulunmuştur.

2.4. Veri Toplama Yöntemi

Veri toplama formunun için hemşirelik alanında uzman 8 öğretim üyesinden uzman görüşü alınmış bu doğrultuda sorular düzenlenmiştir. Örneklemeye dahil edilmeyen 10 kişilik bir öğrenci grubuyla pilot uygulama yapıldıktan sonra araştırmanın uygulaması gerçekleştirilmiştir. Nisan-Temmuz 2021 tarihleri arasında veri toplama araçları, online olarak öğrencilere iletilmiştir. Araştırma soruları google formda online olarak hazırlandıktan sonra öğrencilere iletilmiştir. Öğrencilere araştırmanın amacı, ölçeklere ilişkin bilgi ve anketi doldurma süresi yazılı olarak açıklanmıştır. Araştırmaya katılmanın gönüllülüğe dayalı olduğu formda belirtilmiş ve öğrenciler gönüllü katılıyorum sorusuna “evet” cevabını işaretledikten sonra öğrenciler formu doldurmaya başlamışlardır.

2.5. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapılabilmesi için bir devlet üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan yazılı izin alınmıştır (Karar No: 2021/225). Araştırmanın yapıldığı devlet üniversitenin hemşirelik fakültesinden kurum izni alınmıştır (Tarih: 24/03/2021, Sayı: E-27344949-100-104148). Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler online link karşılıklarına geldiğinde “evet” butonunu tıklayarak çalışmaya katılmayı kabul ettiklerini beyan etmişlerdir.

2.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS istatistik programı kullanılarak (version 22.0, SPSS Inc., Chicago, IL, USA) değerlendirilmiştir. Bireysel Yenilikçilik Ölçeği puanlarının belirlenmesinde yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Shapiro-Wilk testi kullanılarak normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Bağımsız değişkenlerin yenilikçilik puanlarına etkisini değerlendirmek için t-testi ve ANOVA analizi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin %84.6’sı kadın (n=280), %29’u 1 .sınıf öğrencisi (n=96), %54.4’ü ilde yaşadığı (n=180) ,%73.4’ ü hemşirelik mesleğini isteyerek seçtiği (n=243), %83.4’ü inovasyon kelimesini duyduğu (n=276), %72.2’si inovasyonun ne olduğunu bildiği (n=239), %54.7’si inovasyonu yenilik olarak tanımladığı (n=181), %10.9’nun inovasyonla ilgili eğitim aldığı (n=36), %77.3’ünün inovasyonla ilgili eğitim almak istediği (n=256), %19.3’nün inovatif fikri olduğu (n=64), %13.9’unun inovatif hemşireler derneğini bildiği (n=46) ve %74.6’sının derneğe üye olmak istediği (n=247) belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Bazı Özellikleri ile BYÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=331)

	n	%	ORT±SD	Test ve p Değeri
Cinsiyet				
Kadın	280	84,6	65,36± 7,26	t= -,219
Erkek	51	15,4	65,60± 6,67	p= ,826

Sınıf				
1.Sınıf	96	29,0	66,02± 7,69	F= 1,158
2.Sınıf	94	28,4	66,05± 7,57	p= ,326
3.Sınıf	54	16,3	64,51± 6,44	
4.Sınıf	87	26,3	64,57± 6,50	
Yaşadığı Yer				F= 1,053
İl	180	54,4	65,57± 7,56	p= ,350
İlçe	96	29,0	65,81± 6,14	
Köy	55	16,6	64,14± 7,48	
Hemşirelik Mesleğini İsteyerek Seçme				
Evet	243	73,4	65,04± 6,90	t= -1,519
Hayır	88	26,6	66,39± 7,81	p= ,130
İnovasyon kelimesini daha önce duydunuz mu				
Evet	276	83,4	65,68± 7,17	t= 1,616
Hayır	55	16,6	63,98± 7,04	p= ,107
İnovasyonu ne olduğunu biliyor musunuz?				
Evet	239	72,2	65,62± 7,08	t= ,876
Hayır	92	27,8	64,83± 7,40	p= ,382
İnovasyon tanımı aşağıdakilerden hangisidir				
Yenilik / Yenilikçilik	181	54,7	65,62± 7,33	F= ,411
ARGE / Değişim / Gelişim	80	24,2	65,42± 7,08	t= ,800
Buluş / İcat	16	4,8	65,50± 8,04	
Yaratıcılık	39	11,8	65,12± 6,75	
Bilmiyorum	15	4,5	63,20± 6,16	
İnovasyon hakkında daha önce eğitim aldınız mı?				
Evet	36	10,9	67,88± 7,25	t= 2,215
Hayır	295	89,1	65,10± 7,11	p= ,027*
İnovasyon ile ilgili eğitim almak ister miydiniz?				
Evet	256	77,3	66,52± 6,94	t= 5,489
Hayır	75	22,7	61,57± 6,62	p= ,000*
Hemşirelik alanında kendinize ait inovatif ürün geliştirme fikriniz var mı?				
Evet	64	19,3	69,85± 6,83	t= 5,800
Hayır	267	80,7	64,33± 6,84	p= ,000*
İnovatif hemşireler derneğini biliyor musunuz?				
Evet	46	13,9	67,17± 6,12	t= 2,051
Hayır	285	86,1	65,11± 7,29	p= ,044
Gelecekte inovatif hemşireler derneğine üye olmayı ister misiniz?				
Evet	247	74,6	66,68± 6,99	t= 5,859
Hayır	84	25,4	61,63± 6,32	p= ,000*

Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, yaşadığı yer, hemşirelik bölümünü isteyerek seçme, inovasyon kelimesini duyma ve bilme durumu, inovasyon tanımını bilme ve inovatif hemşireler derneğini bilme ile bireysel yenilikçilik düzeyleri puan ortalamaları arasında önemli bir fark olmadığı ($p>0.05$) belirlenmiştir (Tablo1).

Öğrencelerin inovasyon hakkında eğitim alma durumu, inovatif fikri olma durumu ve gelecekte inovatif hemşireler derneğine üye olma ile bireysel yenilikçilik düzeyleri puan ortalamaları arasında önemli bir fark olduğu ($p<0.05$) belirlenmiştir (Tablo1).

Araştırmada, öğrencilerin BYÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları Tablo 2’de gösterilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Ölçeği’nin toplam puan ortalaması 65.40 ± 7.17 , ölçeğin alt boyutlarından fikir önderliği alt boyutu puanı ortalaması $25,37 \pm 4,47$, değişime direnç alt boyutu puan ortalaması $23,21 \pm 4,59$; risk alma alt boyutu puan ortalaması $16,81 \pm 2,30$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %58’i (n=192) sorgulayıcı, %29,6’sının (n=98) öncü, %10’unun (n=33) kuşkucu, %2,1’inin (n=7) yenilikçi ve %0.3’ünün (n=1) geleneksel özelliklere sahip olduğu saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin BYÖ Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamaları ile BYÖ’ye Göre Bireysel Yenilikçilik Özelliklerinin Dağılımı (n=331)

BYÖ TOPLAM VE ALT BOYUTLARI	Madde Sayısı	ORT±SD	Min-Maks (Medyan)
Fikir önderliği	7	25,37± 4,47	14-35
Değişime direnç	7	23,21± 4,59	11-35
Risk alma	4	16,81± 2,30	7-20
BYÖ toplam	18	65,40± 7,17	45-88
BYÖ’YE GÖRE YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİ		n	%
Gelenekçi		1	,3
Kuşkucu		33	10,0
Sorgulayıcı		192	58,0
Öncü		98	29,6
Yenilikçi		7	2,1

4. TARTIŞMA

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik özellikleri incelenmiş ve BYÖ ortalama puanları 65.40 ± 7.17 olup, orta düzeyde öğrencilerin “sorgulayıcı” özelliklere sahip olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucunu literatürü destekler nitelikte olup; Şahin ve ark (2021) hemşirelik öğrencilerinde 68.21 ± 12.17 , Utli ve Doğru (2018) hemşirelik ve ebelik öğrencilerinde $59,11 \pm 8,29$, Sarıköse ve Türkmen (2020) 68.36 ± 8.32 , Baksı ve ark. (2020) 70.71 ± 9.79 , Kemer ve Yıldız (2020) $66,53 \pm 8.02$, Yıldız ve ark (2019) $57,60 \pm 13,79$ tarafından BYÖ ortalama puanları orta düzeyde olduğunu bildirmişlerdir (Kemer ve Altuntas, 2017, ss. 52-62; Utli ve Doğru, 2018, ss. 23-32; Zengin ve ark., 2019, ss. 207-217; Bodur, 2018, ss. 139-148; Şahin ve ark., 2021, ss.7-14; Sarıköse ve Turkmen, 2020, ss. 1126-1133; Baksi ve ark., 2020, ss.310-315; Kemer ve Yıldız, 2020, ss. 363-370; Yıldız Ayvaz ve ark., 2019, ss. 52-59). Çalışmamızın bu sonucu, hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi bir bakış açısı kazanmalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

İnovasyonda “değişime direnç”, bireylerin genel olarak değişim ve inovasyon konusundaki endişelerini yansıtır; “fikir liderliği”, bireyleri kendi gruplarında diğerlerinden farklı kılan özellikleri yansıtır; “deneyime açıklık” bireylerin yenilik arama ve deneme isteklerini yansıtır; “Risk alma” ise bireylerin belirsizlikler karşısında vazgeçilmezliğini yansıtır (Kılıçer ve Odabaşı, 2010, ss. 150-164). Bu çalışmada, fikir önderliği alt boyutu puanı ortalaması $25,37 \pm 4,47$, değişime direnç alt boyutu puan ortalaması $23,21 \pm 4,59$; risk alma alt boyutu puan ortalaması $16,81 \pm 2,30$ olarak bulunmuş olup, hemşirelerin yenilikçilik

yaklaşımlarında sorgulayıcı düzeyde oldukları görülmüş bu durum literatür ile benzerlik göstermektedir (Özen ve ark., 2020, ss. 120-7; Gür Erdoğan ve Zafer Güneş, 2013, ss.3033-40; Reyhan ve ark., 2018, ss. 977-84; Chan, 2016, ss. 155–160). Zengin, Tiryaki ve Çınar (2019) hemşirelerle yaptıkları çalışmada, düşünce önderliği alt boyutu puanı ortalaması $25,09\pm 4,26$, değişime direnç alt boyutu puan ortalaması $25,72\pm 3,89$; risk alma alt boyutu puan ortalaması $15,80\pm 4,26$ ve yenilikçilik yaklaşımlarında sorgulayıcı düzeyde olduklarını bildirmişlerdir (Zengin ve ark., 2019, ss. 207-217). Araştırma bulgularımızın aksine; Utli ve Doğru (2018) hemşirelik ve ebelik öğrencilerinde (Utli ve Doğru, 2018, ss. 23-32) Yıldız ve ark (2019) hemşirelerde (Yıldız Ayvaz ve ark., 2019, ss. 52-59) yenilikçilik düzeyini gelenekselcilik düzeyinde olduklarını bildirmişlerdir. Araştırmamız sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğu sorgulayıcı ve öncü özelliklere sahip olduğu yeniliklere açık ve risk almaktan çekinmedikleri söylenebilir. Öğrenciler arasında “yenilikçilerin” az olması dikkat çekicidir. Bodur’un (2018) çalışmasında da belirttiği gibi öğrenciler yenilikleri farketmede öncü özelliklere sahip olduğu ve fikir önderliği yapabildiği ancak risk almaktan korktukları için sorgulayıcı oldukları söylenebilir (Bodur, 2018, ss. 139-148).

Araştırmaya katılan öğrenciler inovasyonu kavramını %54,7’si yenilik olarak tanımlarken %4,5’i inovasyonu bilmediğini belirtmiştir. Bu konuda yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun inovasyonu yaratıcılık, orijinal fikirlerin üretilmesi ve yeni bir yaklaşım olarak tanımladığını belirlemişlerdir (Chan, 2016, ss. 155–160; Zhu ve Engels, 2014, ss. 136–158). Savcı ve Çil Akıncı (2021) çalışmalarında hemşirelik öğrencileri inovasyon kelimesini yenilik, yaratıcılık ve merak olarak tanımlamışlardır (Savcı ve Çil Akıncı, 2021). Araştırmamız sonucunda hemşirelik öğrencilerin çoğunluğunun inovasyon kavramını duyduklarını göstermektedir.

Öğrencilerin inovasyon hakkında eğitim alma durumu, inovatif fikri olma durumu ve gelecekte inovatif hemşireler derneğine üye olma ile bireysel yenilikçilik düzeylerini etkilediği bulunmuştur. Araştırma sonucunu destekler nitelikte; Bodur (2018) hemşirelik öğrencilerinin %12,9’unun kendine ait inovatif ürün geliştirme fikrinin olduğunu ve Zengin ve ark., (2019) hemşirelerin %10,8’inin yenilik çalışması yaptığını belirtmiştir (Zengin ve ark., 2019, ss. 207-217; Bodur, 2018, ss. 139-148). Araştırma sonucumuzu destekler nitelikte hemşireler üzerinde yapılan bir çalışmada hemşirelerin yenilik konusunda çalışma yapma durumunun bireysel yenilikçilik düzeylerini etkilediği bulunmuştur (Zengin ve ark., 2019, ss. 207-217). Araştırmamızda literatürle benzer şekilde inovasyon ve ürün geliştirme girişiminin oldukça düşük olduğu görülmektedir.

5. SONUÇ

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin çoğunun inovasyon konusunda bilgilerinin olduğu, bununla birlikte çoğunun hemşirelik bakımında inovasyonun gerekli olduğunu düşündüğü ve inovatif hemşireler derneğine kayıt olmak istedikleri bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin BYÖ ortalama puanları $65,40 \pm 7,17$ olup, orta düzeyde “sorgulayıcı” özelliklere sahip bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeylerini artırmak ve farkındalık oluşturmak için yenilikçilikle ilgili derslerin ders müfredatlarında olması,

- Öğrencilere, yenilikçilik ile ilgili seminer ya da konferansların yapılıp, öğrencilerin katılımının sağlanması,
- Ayrıca, inovatif fikirleri olan öğrencilerin, fikirlerinin yararlı model, patent gibi ulusal ve uluslararası düzeyde tescil almaları yönünde desteklenmesi önerilebilir.

6. KAYNAKLAR

Asurakkody, T. A., & Kim, S. H. (2020). Effects of knowledge sharing behavior on innovative work behavior among nursing Students: Mediating role of Self-leadership. *International Journal of Africa Nursing Sciences*, 12, 100190.

Baksi, A., Sürücü, H. A., & Kurt G. (2020). Hemşirelerin bireysel yenilikçilik davranışları ve bu davranışları etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 310-315.

Baltacı, N., & Metin, A. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutumları İle İlişkisi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 9(2), 578-593.

Başkurt, E. & Aydın Ateş, N. (2021). Ebelik Alanında İnovasyon Yaklaşımları. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* , 7 (2) , 29-34 .

Bodur, G. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik (inovasyon) düzeyleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(2), 139-148.

Chan, Z. C. (2016). Student peer reviewers' views on teaching innovations and imaginative learning. *Nurse Education Today*, 39, 155-160.

Darvish, A., Bahramnezhad, F., Keyhanian, S., & Navidhamidi, M. (2014). The role of nursing informatics on promoting quality of health care and the need for appropriate education. *Global journal of health science*, 6(6), 11.

Erdoğan, D. G., & Güneş, D. Z. (2013). The relationship between individual innovativeness and change readiness conditions of students attending faculty of education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 3033-3040. doi: 10.1016/j.sbspro.2013.12.349.

Hurt, H. T., Joseph, K., & Cook, C. D. (1977). Scales for the measurement of innovativeness. *Human Communication Research*, 4(1), 58-65. (doi:10.1111/j.1468-2958.1977.tb00597.x).

ICN. Delivering quality, serving communities: nurses leading care innovations. 2009. Retrieved from <http://www.icn.ch/publications/2009>

Kara, D. (2015). Innovation in nursing practices. *Global Journal on Advances in Pure & Applied Sciences*, 5:5, 54-59.

Kartal, H., & Kantek, F. (2018). Hemşirelikte İnovasyon Örnekleri. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 1(5), 58.

Kaya, N., Turan, N., & Aydın, G. Ö. (2015). A concept analysis of innovation in nursing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 1674-1678. (doi: 10.1016/j.sbspro.2015.06.244).

Kemer, A. S., & Altuntas, S. (2017). Adaptation of the Individual Innovativeness Scale in nursing profession: Turkish validity reliability study/Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin Hemşireliğe Uyarlanması: Türkçe Geçerlilik--Güvenirlilik Çalışması. *Journal of Education and Research in Nursing*, 14(1), 52-62.

Kemer, A. S., & Yıldız, İ. (2020). Hemşirelerin Bireysel Yenilikçilik Özelliklerinin Belirlenmesi, 7(3): 363-370

Kılıçer, K., & Odabaşı, H. F. (2010). Individual innovativeness scale (is): the study of adaptation to Turkish, validity and reliability. *H. U. J Edu.* 38:150-164.

Özbey, H., & Başdaş, Ö. (2018). Hemşirelikte inovasyon. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(1-2), 1-7.

Özen, N., Özkaptan, B. B., Akyar, I., & Terzioğlu, F. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinde Bilgi Okuryazarlığı ile Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *HEAD*, 17(2):120-7

Reyhan, F., Kabakci, E. N., Celik, N., & Sayiner, F. D. (2018). Opinions of midwifery and nursing students about the level of individual innovativeness and innovation in education. *International Journal of Caring Sciences*, 11(2), 977-984.

Sarıköse, S., & Türkmen, E. (2020). The relationship between demographic and occupational variables, transformational leadership perceptions and individual innovativeness in nurses. *Journal of Nursing Management*, 28(5), 1126-1133.

Savcı, C., & Çil Akıncı, A. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Özellikleri ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Türkiye Klinikleri J Nurs Sci. doi: 10.5336/nurses.2021-82452

Şahin, E., Yıldız, Ö., & Aydın, H. T. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik ve bireysel yenilikçilik eğilimlerinin belirlenmesi. *Health Sciences Student Journal.*, 1(1): 7-14.

Utli, H., & Doğru, B.V. (2018). Hemşirelik ve ebellek öğrencilerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3): 23-32.

Yıldız Ayvaz, M., Akyol, Y.E., & Demiral. M. (2019). Innovation in Nursing and Innovative Attitudes of Nurses. *International Health Administration and Education (Sanitas Magisterium)*, 5(2): 52-59.

Zengin, H., Tiryaki, Ö., & Çınar, N. (2019). Hemşirelikte yenilikçilik ve ilişkili faktörler. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 6(3), 207-217.

Hemşirelik öğrencilerinin inovatif farkındalıkları ve yenilikçilik düzeyleri

Ergin ve Çınar Yücel

Zhu, C., & Engels, N. (2014). Organizational culture and instructional innovations in higher education: Perceptions and reactions of teachers and students. *Educational Management Administration & Leadership*, 42(1), 136-158.